

Dr. sc. Abedin BIKIĆ, redovni profesor
Univerzitet u Sarajevu Pravni fakultet
a.bikic@pfsa.unsa.ba

UDK: 347. 426.6
Primljeno: 15. veljače 2022.
Prihvaćeno 15. travnja 2022.
Pregledni znanstveni rad

Vesna LAZIĆ, mag. iur., generalni sekretar
Univerzitet u Sarajevu Pravni fakultet
v.lazic@pfsa.unsa.ba

ODGOVORNOST ZA ŠTETU PROUZROKOVANU POVREDOM UGOVORA

Sažetak: Ugovor, kao opću karakteristiku, u sebi nosi obvezu na njegovo poštovanje, uredno ispunjenje i odgovornost, kao i pravo na pravnu zaštitu, ako dužnik obveze istu ne ispunji kako je ugovorena. To je i logična posljedica pravnog smisla ugovora. Naime, podrazumijeva se da se ugovor zaključuje sa ciljem da se izvrši, da se ugovorne obveze u svemu ispune onako kako je ugovoreno, ali i da dužnik obveze odgovara ako ispunjenje obveze izostane ili se s ispunjenjem zakasni, ako u tome ima njegovog udjela.

Jednom zaključen ugovor je za strane zakon (*pacta sunt servanda*) i nastale obveze iz tako zaključenog ugovora moraju se u svemu ispuniti onako kako glase. Strana koja povrijedi svoju ugovornu obvezu odgovorna je drugoj strani za nastalu štetu. Zabavljajući dispozitivnom karakteru propisa o ugovornoj odgovornosti, ugovorne strane mogu svoje odnose urediti drugačije nego što je to propisano zakonom.

Rad posvećuje pažnju analizi odgovornosti za štetu koja je prouzrokovana povredom ugovornih obveza. Detaljno se objašnjava šta znači ispunjenje obveze u cijelosti, zakašnjenje i loše (neuredno) ispunjenje obveza, sve kroz prizmu aktuelne sudske prakse u Bosni i Hercegovini i uporednog prava.

Cljučne riječi: ugovor, ispunjenje obveze, ugovorna odgovornost za štetu, povreda ugovora.

1. Uvod

Pored ugovora, kao najvažnijeg i najčešćeg izvora obveza, odnosno obveznih odnosa, prouzrokovanje štete je također čest izvor obveza. Obveza po osnovu prouzrokovanja štete nastaje kada jedno lice svojom radnjom nanese štetu drugom licu, bilo u njegovoj imovini bilo u ličnosti.¹

Jedno od osnovnih načela, sadržano u Zakonu o obligacionim odnosima², tačnije u članu 16. jeste načelo zabrane prouzrokovanja štete.³ Navedeni član govori o općoj zabrani prouzrokovanja štete drugome, pri čemu svako ko postupi protivno toj zabrani ima obvezu istu naknaditi.

Lice koje nanese štetu naziva se štetnik, a onaj kojem je šteta nanesena zove se *oštećeni*. Radnja kojom je štetnik nanio štetu naziva se štetnom radnjom. U obvezi nastaloj prouzrokovanjem štete štetnik je u ulozi dužnika, a oštećeni u ulozi vjerovnika.⁴ Obveza naknade štete može nastati u okviru već postojećeg obveznog odnosa i tada govorimo o ugovornoj odgovornosti za štetu, koja je uređena u ZOO u svega

¹ Bikić, A., *Obligaciono pravo-opći dio*, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sarajevo, 2013, str. 211. (dalje: Bikić, A., *Obligaciono pravo-opći dio*).

² Zakon o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ, br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i Sl. list RBiH br. 2/92, 13/93, 13/94; u daljem tekstu: ZOO).

³ „Svatko je dužan uzdržati se postupka kojim se može drugome uzrokovati šteta“.

⁴ Radišić, J., *Obligaciono pravo – opći deo*, sedmo izdanje, Nomos, Beograd, 2004., str. 180.